

[Ole Espersen]

for forenklet. Jeg tror, der skal nævnes et par andre hensyn også, f.eks. boets beskaffenhed, for det er klart, at man ikke kun kan tage hensyn til et timeforbrug hos advokaten; det ville kunne bevirke, at den ineffektive og uerfarne advokat kunne skrive en større regning end den dygtige og erfarne, og det kan ingen selvfølgelig have interesse i. Derfor er vi indstillet på, at der også skal tages hensyn til et par andre momenter, når vi nu kommer til behandlingen i udvalget.

De hemmeligholdte papirer, som hr. Leif Hermann nævnte, er selvfølgelig også noget, vi kan drøfte i udvalget. Jeg har på fornemmelsen, at der kan være situationer, hvor en fallent f.eks. kan være interesseret i eller komme til at offentliggøre vurderinger eller lignende, der kan svække vores muligheder for den bedst mulige afhændelse af aktiverne. Det kan tænkes, og det er mit indtryk, at det er baggrunden for højesterets afgørelse, men det er bestemt noget, vi kan drøfte i udvalget.

Det glædede mig selvfølgelig meget, at fru Birgith Mogensen fra CD sagde, at vi skulle have en bedre kontrol med helt urimelige salærer, at der virkelig var grund til at gå i gang med disse problemer, men at vores indsats havde været for ringe. Så kunne man tro, at partiet sagde ja til det første, men som det gik forleden – det sker en gang imellem med CD – er første halvdel af ordførertalen endda særdeles positiv, for dér er det hjertet og forstanden, der taler, men når vi så kommer til konklusionen, er det regeringens støtteparti, der taler. Det gjaldt også, da vi drøftede benzinforhandlerkontrakterne, og sådan er det en gang imellem med CD – det er nu nok særlig markant hos CD, for dér lægger man ikke skjul på noget, og det skal man bestemt ikke bebrejde CD – men jeg håber, at det, fru Birgith Mogensen sagde, er udtryk for vilje til også at medvirke positivt i udvalget til en behandling af dette spørgsmål, og jeg vil i øvrigt også meget gerne tage nogle af disse yderligere ting op, som fru Birgith Mogensen nævnte. Men jeg tror nok, at hun i farten glemte, at meget af det, hun på vegne af CD efterlyste, allerede er gennemført i form af forbedrede regler om tvangsauktioner og i form af forbedrede regler vedrørende konkurs, der støtter fallentens stilling. Men lad os drøfte også det i udvalget.

Jeg takker for den positive modtagelse af vores forslag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det skal kun være et par ord for at besvare det spørgsmål, som hr. Maisted stillede. Jeg forstår for så vidt godt, at hr. Maisted på grundlag af det, han dokumenterede, kunne få den opfattelse, at advokaterne står uden for monopoltilsynet i sager af den karakter. Det er imidlertid ikke tilfældet. Advokatrådets vejledende takster er anmeldt til monopoltilsynet i henhold til monopollovens § 2, jfr. § 6. Salærtaksterne er naturligvis rettet til medlemmerne af Advokatsamfundet, og de omfatter også salærer i konkursboer.

Jeg kan også nævne, at salærtaksterne, herunder konkursbotaksterne, i 1974-75 blev ændret efter en række forhandlinger mellem monopoltilsynet og Advokatrådet, og efter at dele af takstforslagene havde været indbragt for monopolankenævnet, der altså behandlede spørgsmålet om de vejledende salærtakster. Det er rigtigt, som det fremgik af hr. Maisteds bemærkninger, at salæret i det enkelte konkursbo fastsættes judicielt, men det, der er tale om, er jo, at der ønskes ændringer i de vejledende takster, og dette spørgsmål er alene omfattet af monopollovgivningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen.

Af Torben Lund (S) m.fl.

[Anden næstformand]

(Fremsat 12/3 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Dette forslag drejer sig om, at man skal kunne fratage folk retten til at drive erhvervsvirksomhed i selskabsform. Efter forslaget skal denne rettighedsfrakendelse kunne ske, hvis der er rimelig grund til mistanke om strafbar handling i forbindelse med en konkurs, eller hvis der er tale om, hvad der i forslaget betegnes som uforsvarlig forretningsførelse.

Vi kan da alle sammen være enige om, at vore regler bør være indrettet sådan, at de i videst muligt omfang forhindrer misbrug, men jeg vil dog gerne samtidig slå fast, at den foreslåede adgang til generel frakendelse af retten til at drive erhvervsvirksomhed i selskabsform er et så vidtgående indgreb, at den kun bør gennemføres efter nøje overvejelse dels af behovet for sådanne regler, dels af, hvordan reglerne i givet fald bør udformes, og jeg mener i det hele taget ikke, at det er en anbefalelsesværdig vej at gå.

Jeg går ud fra, at det er de samme betragtninger, der har ført til, at der i min forgængers tid blev nedsat et udvalg, som skal overveje bl.a. dette spørgsmål; det drejer sig om justitsministeriets udvalg vedrørende bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Dette udvalg har i forbindelse med sine overvejelser søgt at indhente nærmere oplysninger og dokumentation vedrørende omfanget af det såkaldte konkursmisbrug.

Der siges herom i forslagets bemærkninger, at konkursrytteri desværre er mere udbredt, end man normalt forestiller sig. Såfremt forslagsstillerne har nærmere oplysninger herom eller måske ligefrem dokumentation for det, vil jeg naturligvis gerne videreende dette materiale til det førnævnte udvalg, sådan at det kan indgå i udvalgets vurdering.

Hvad angår spørgsmålet om, hvordan reglerne om erhvervsforbud i givet fald skulle udformes, tror jeg, man skal gøre sig klart, at der også på baggrund af de principielle synspunkter, som ligger til grund for de danske regler om rettighedsfrakendelse, opstår en

række problemer, og disse problemer vil jeg gøre opmærksom på.

De spørgsmål, man kan rejse, er: skal f.eks. almindelig udygtighed som efter forslaget kunne begrunde et forbud mod erhvervsudøvelse, eller bør vi kræve som betingelse, at der er begået et strafbart forhold? Skal forbud som efter forslaget meddeles af skifteretten, eller bør det ikke snarere være kriminalretten, der træffer afgørelsen i strafferetsplejens former, altså under medvirken af domsmænd og med forsvarerbeskikkelse? Det er jo dog et meget vidtgående indgreb over for en person, der foretages her.

Som det er fremgået af det, jeg har sagt, rejser spørgsmålet om erhvervsforbud en lang række problemer, som man bør overveje nærmere og nøje. Det kan derfor næppe komme på tale at gennemføre regler om spørgsmålet, før vi har fået betænkningen fra det udvalg, som er blevet anmodet om at overveje sagen.

Jeg synes også, der er grund til at understrege, at det er af største vigtighed at forbedre og effektivisere indsatsen over for den økonomiske kriminalitet. Jeg tror imidlertid ikke, at regler om erhvervsforbud i sig selv kan løse de særlige problemer, som findes i disse sager.

Efter min opfattelse er der først og fremmest behov for lovændringer, som kan fremskynde sagerens behandling ikke blot i anklagemyndigheden, men også ved domstolene. Jeg tænker f.eks. på spørgsmålet om at opnå en udvidet adgang til at skære sagerne til og på processuelle lettelser under domsforhandlingen. Sådanne processuelle spørgsmål overvejes også i udvalget, og jeg tror, det er vigtigt, at vi meget hurtigt får en samlet vurdering af spørgsmålet om en effektivisering af indsatsen på dette område.

Jeg vil derfor tage kontakt med formanden for udvalget for at høre, hvad der kan gøres for at fremskynde de samlede overvejelser i det af min forgænger nedsatte udvalg.

Flemming Hansen (KF):

Det socialdemokratiske beslutningsforslag om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen er et forslag, der som mange andre beslutningsforslag naturligvis indeholder elementer, man kan være enig i,

[Flemming Hansen]

men på den anden side har et hovedindhold, der gør, at man må tage afstand fra det.

Generelt er hele forslaget udtryk for en erhvervsfjendtlig holdning efter vor opfattelse. Forslagets intentioner er sikkert at forhindre misbrug af den gældende konkurs- og selskabslovgivning. Men med det forslag, der foreligger, tror jeg, der er en alvorlig risiko for, at man ikke opnår stort andet end at spænde ben for en mængde initiativ i vort erhvervsliv, det initiativ, der bevirker, at vore ledighedsstatistikker hele tiden forbedres, samtidig med at landets økonomi forbedres. En betragtelig del af den meget store gruppe af igangsættere, der findes i Danmark, vil simpelt hen ikke turde gå i gang med at etablere virksomheder, såfremt dette beslutningsforslag vedtages.

Jeg tror, det er vigtigt at understrege, at årsagen til en virksomheds konkurs bestemt ikke behøver at være, at virksomhedslederen er udygtig, ikke passer sit arbejde eller ikke gider bestille noget. Jeg tror endda, det er en så lille del, der går konkurs af den årsag, at man stort set kan se bort fra det. Nej, efter min opfattelse går folk som regel konkurs med deres virksomheder, fordi der i en indledende fase af virksomhedens liv har været omstændigheder, som de har overset eller ikke har haft mulighed for at vurdere. Det kan være tidernes ugunst, udefra kommende omstændigheder eller egentlige uheld. Under den socialdemokratiske regering så vi f.eks. et utrolig stort antal virksomhedskonkurser, fordi renteniveauet på grund af en udelig økonomisk politik blev presset højt i vejret – helt op til 22 pct. – hvilket reelt betød, at virksomheder med en lille egenkapital ikke havde chancer for at overleve.

Vi finder det helt urimeligt, at folk, der i forvejen har haft den store belastning at gå ned med en virksomhed og måske har gjort det 2 gange, oven i købet skal udsættes for en 5-årig karantæneperiode, hvor de ikke må starte virksomhed igen. At gå ned med et firma er en meget alvorlig belastning for den pågældende person, for hans medarbejdere og ikke mindst for hans familie og omgangskreds, og nu vil socialdemokratiet altså have, at man skal indføre en pligt til, at sådanne personer skal være arbejdsløse eller skal være lønmodtagere i mindst 5 år.

Det ville være helt urimeligt at give sådanne ledere erhvervsforbud 5 år frem, og det er

vel et spørgsmål, om det i det hele taget vil være lovligt i den grad at begrænse menneskers frihed. Vi har jo en grundlovssikret ret til fri og lige adgang til erhverv; grundlovens § 74 siger tydeligt, at alle indskrænkninger i den fri og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skal hæves ved lov.

Selv om der således er elementer i beslutningsforslaget, som kan være rimelige, må vi sige, at man med hovedsigtet i forslaget har gjort det så erhvervsfjendtligt og rammer så voldsomt ind i menneskers ret til at etablere virksomhed, at vi må gå imod beslutningsforslaget.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg skal først gøre et par ganske korte bemærkninger, som falder i tråd med noget af det, som hr. Flemming Hansen lige har været inde på. Der er vel mange af os, der mener, at en styrke ved dansk erhvervsliv er det, man romantisk, måske lidt poetisk, har kaldt ungskoven i dansk erhvervsliv: de nye, de unge erhvervsvirksomheder. Nogle går det godt, og de klarer sig, andre går det skidt, men det kan man jo ikke vide på forhånd, og derfor kunne vi også i venstre nære frygt for, at den initiativtagende virksomhed her kunne blive begrænset.

Men det, som vi i mit parti først og fremmest hæfter os ved, er ikke ideen om at foreslå en rettighedsfortabelse – det har vi eksempler på på mange områder, og det kunne måske også være en god idé at indføre det på dette område – men det er den mangel på processuelle garantier, som omgiver en sådan rettighedsfortabelse.

I beslutningsforslagets pkt. 1 står der, at en person kan frakendes retten, hvis den pågældende med rimelig grund mistænkes for en strafbar handling i forbindelse med en konkurs. Der står ikke noget om, at det skal bevises. Det er vist ganske enestående, hvis man ser på de initiativer, som socialdemokratiet ellers udfolder på andre punkter i retning af at kræve en form for retsgaranti og sikkerhed, før folk dømmes eller udsættes for sanktioner i den ene eller den anden retning.

I pkt. 1 står der videre, at frakendelse skal kunne ske, hvis det må antages, at vedkommende på grund af uforsvarlig forretningsførelse er uskikket til at stifte et nyt selskab

[Bjørn Elmquist]

osv. Der er også mange usikkerheder forbundet hermed. Noget af det, justitsministeren var inde på, falder ind under dette område, nemlig udygtighed og uheld. I hvilket omfang skal skifteretten foretage den afvejning, og i hvilket omfang er skifteretten egnet dertil? Er det således, at den, som kan blive frakendt denne rettedighed, har mulighed for at føre forsvar? Er der mulighed for, at de andre retsgarantier, som man kender ved andre rettedighedsfortabelser, vil blive fulgt? Det er vores fornemmelse efter det, vi har set til beslutningsforslaget – vi er klar over, at det er et beslutningsforslag og derfor ofte løst i fugerne – og vi har heller ikke i bemærkningerne fundet de tilstrækkelige svar i den henseende.

Af disse grunde må vi modsætte os forslaget. Vi synes nok, at det kan være værd i anden sammenhæng at overveje at anvende rettedighedsfrakendelse på dette område, men ikke under de ganske mangelfulde processuelle garantier, som socialdemokratiet har i sit forslag.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, at jeg af hensyn til den videre debat straks bør henlede hr. Bjørn Elmquists opmærksomhed på, at dette er et forslag til folketingsbeslutning og ikke et lovforslag. Naturligvis skal der være alle rimelige retsgarantier, men dette er et beslutningsforslag, der ønsker at angive et sigte i retning af det, vi vil opnå for at undgå misbrug af selskabsform; andet er det ikke.

Leif Hermann (SF):

Med dette beslutningsforslag er vi faktisk havnet på den stik modsatte side af problemstillingen i forhold til den, vi var på med de to foregående forslag, vi har drøftet, nemlig den situation, at man forholdsvis nemt kan smøge en række forpligtelser af sig ved at gå konkurs. Det er nok, som hr. Ole Espersen har nævnt det, forholdsvis nemt at bedrive konkursrytteri og dermed unddrage sig nogle forpligtelser. Der er vel meget få af os, der ikke kender den situation, at termoruder, der ryger inden for garantiperioden, viser sig at være fremstillet af et firma, der er gået konkurs, eller at kedelfabrikken, når kedelen i oliefyret ryger sig en tur, er gået konkurs.

Det vil sige, at man netop inden for denne branche ganske ofte vil stå over for nogle fristelser til at få opløst virksomheden, når garantikravene begynder at blive for påtrængende.

Der er mange måder, man, om jeg så må sige, kan fremkalde en sådan konkurs på. Det kan f.eks. ske ved at stifte et selskab i udlandet, og så kan man sælge til sig selv og overfakturere og på den måde tømme en dansk virksomhed for penge og samtidig undlade at betale sine kreditorer. Man slår på den måde ofte to fluer med ét smæk, nemlig ved at skabe sig et skattely og lade nogle mennesker stå tilbage i Danmark med et tab.

Det er meget sympatisk, at socialdemokratiet nu søger at komme dette konkursrytteri til livs ved forslaget om frakendelse af retten til at drive erhvervsvirksomhed i selskabsform i en periode på indtil 5 år. Det sigte og det princip kan vi fuldstændigt støtte.

Derimod er vi enige med hr. Bjørn Elmquist i, at betingelsen om, at der med rimelig grund kan mistænkes for et strafbart forhold, er lidt løst formuleret. Under alle omstændigheder må man kræve, at der foreligger et bevis for et strafbart forhold, og med den hast, hvormed økonomiske sager efterforskes af vores bagmandspoliti, kan der gå endda temmelig lang tid, før en sådan mistanke har så konkret en form, at der kan blive tale om formulering af et anklageskrift, og før et sådant anklageskrift kan føre til en fældende dom.

Derimod må det nok være muligt at konkretisere den alternative betingelse, der er opstillet, nemlig at der foreligger uforsvarlig forretningsførelse. Det må nok også være et kriterium, der er noget nemmere at administrere for den skifteret, der skal træffe afgørelse i disse sager ved dom under konkursbehandling.

Vi er i det hele særdeles positive over for socialdemokratiets forslag, og jeg vil gerne sammenfattende her ved afslutningen af behandlingen af dette forslag sige, at vi nu har berørt så mange problemer med hensyn til konkurs, at det måske var på tide at henstille til justitsministeren at nedsætte en konkurslovskommission til behandling af disse problemer. Konkursloven er ganske vist ændret i 1977 og har været løbende ændret siden sin fremkomst i 1872, men der er ganske væsent-

[Leif Hermann]

lige dele af hele konkurslovs-komplekset, som trænger til en kulegravning. Derfor vil jeg foreslå, at vi på et eller andet tidspunkt – det kan eventuelt ske i forbindelse med udvalgsbehandlingen – når frem til, at det, det drejer sig om, er at få en gennemgribende kulegravning i en sådan kommission, hvori man ud over erhvervslivets folk kunne inddrage mennesker, som har været udsat for de vanskeligheder, vi har omtalt her i dag, eksempelvis repræsentanter for konkurskomiteen.

Estrup (RV):

Der er givetvis behov for lovgivning om konkursrytteri og andre former for misbrug af retten til at drive erhvervsvirksomhed med et begrænset ansvar. Jeg kan derfor indledningsvis erklære mig enig i sigtet med beslutningsforslaget.

Men når det er sagt, må jeg ligesom andre ordførere pege på en betydelig skepsis, hvad angår den konkrete udformning af forslaget. Er det virkelig rimeligt, at retten til at drive erhvervsvirksomhed skal kunne fradømmes folk på grund af, som der står, mistanke, det være sig rimelig eller urimelig, om en strafbar handling, eller hvis den pågældende må antages at være uskikket til at bestride funktioner i et selskab, og skal der ved afgørelse af denne mistanke eller uskikthed lægges afgørende vægt på, om vedkommende tidligere har været indblandet i en konkurs? Sådanne bestemmelser forekommer mig faktisk ikke i tilstrækkeligt omfang at garantere retssikkerheden, og det er vigtigt at understrege det.

Man må også tage i betragtning, at det ikke er trivielle beslutninger, der her er tale om. For den enkeltperson, som måtte blive ramt af en sådan fradømmelse, er sanktionen tab af levebrød, og det kræver derfor grundig overvejelse at trække grænsen mellem hensynet til den enkelte erhvervsdrivende og hensynet til hans kunder, leverandører og andre kreditorer.

Jeg tvivler på, at man har fundet den gyldne middelvej med det foreliggende forslag, og jeg kan i hvert fald på det radikale venstres vegne sige, at vi ikke umiddelbart kan støtte det, men hvis jeg skal opfatte hr. Ole Espersens korte bemærkning før som en erkendelse af, at forslaget nok har fået en u hensigtsmæssig udformning, vil jeg samtidig

sige, at vi er meget villige til under udvalgsarbejdet at overveje, om vi kan finde andre måder end den, der er konkret udformet i forslaget, at tilgodese det princip på, som vi er enige i, nemlig at man så vidt muligt skal misbruges på dette område til livs.

Birgith Mogensen (CD):

CD har for længst været opmærksomt på essensen i dette beslutningsforslag. Det er helt sikkert, at denne form for økonomisk kriminalitet er tiltaget inden for de sidste 10–12 år. Vi er enige med forslagsstillerne i, at denne alt for lettilgængelige form for kriminalitet må stoppes. Stort set er vi også positive over for reglerne i forslaget 6 punkter, men vi mener som justitsministeren, at erhvervsforbud kun er én følge af en retfærdig dom, når disse kriminelle konkursrytterisager er rullet op og belyst.

CD mener som justitsministeren, at det omtalte siddende udvalg må fremskynde sine overvejelser med hensyn til ideer angående forebyggelse og strafferetlige sanktioner etc. vedrørende økonomisk kriminalitet i det hele taget.

Men CD ser gerne, at netop konkursrytteri bliver prioriteret højt på udvalgets arbejds-gangsliste, fordi det som sagt er en økonomisk kriminalitetsform, der accelererer stærkt.

Lenger (VS):

I VS synes i, der er en god portion fornuft i dette forslag. Naturligvis kan vi ikke have, at der bliver spekuleret i brug af konkurslovgivningen med de konsekvenser, som sådan noget kan få for helt udenforstående uskyldige mennesker eller for offentlige kasser.

Egentlig er det ganske påfaldende, at der for at kunne udøve et hverv som kapitalist, hvilket jo ifølge borgerlig ideologi er et ganske hårdt, tyngende og ansvarsfuldt hverv, ingen – absolut ingen – dokumentation kræves for nogen som helst uddannelse eller andre kvalifikationer. Så ansvarsfuldt som dette hverv ellers er ifølge borgerlig ideologi, med ansvar for sig selv, sin familie, sin formue, sine bygninger, sine ansatte, ja for hele eksporten, skulle man forvente, at der her virkelig skulle dokumenteres kvalifikationer og uddannelse, der lå langt ude over, hvad der

[Lenger]

kræves af f.eks. en læge eller en buschauffør. Men nej, sådan er det ikke.

Det forsøger socialdemokratiet at råde en lille bitte smule bod på, svarende til, at enhver også kunne fungere som læge eller buschauffør, men med den begrænsning, at man, når man én gang havde lavet en fejl, ikke skulle have lov mere, i hvert fald ikke de næste fem år. O.k., det er da bedre end ingenting, og vi synes, det er fornuftigt, hvad socialdemokratiet foreslår, men måske ikke ligefrem i denne konkrete udformning. Ideen derimod vil vi meget gerne være med til at tale om.

Vi ser nogle problemer i den konkrete udformning af forslaget. Det siger naturligvis sig selv, at vi, hvis vi i vores lovgivning vil have repressalier af denne karakter, også må sikre os imod omgængelsesmulighederne som f.eks., at den, der er fradømt retten til at udøve erhvervsvirksomhed, heller ikke skal kunne gøre det gennem en anden person. Det er også noget, som har givet anledning til problemer i Sverige, og forslaget indeholder også et forbud mod en sådan omgængelse. Det er vi umiddelbart tilfredse med.

Men vi har meget svært ved at se, hvordan man faktisk kan håndhæve dette forbud. Hvor ædelt formålet end er, har vi svært ved at forestille os, at det kan håndhæves, uden at der indføres kontrol med, hvad den fallerede kapitalist taler med konen om derhjemme i dobbeltsengen. Hele konstruktionen er jo i virkeligheden ikke mere værd end muligheden for at håndhæve dette forbud mod omgængelse, og her ser vi det første problem.

For det andet er vi betænkelige ved den foreslåede procedure, når en person skal fradømmes retten til at udøve erhvervsvirksomhed. Forslaget går ud på, at skifteretten ved dom skal afgøre, om en person er mistænkt for en strafbar handling. Det er en konstruktion, som er os inderligt imod, altså dette, at man skulle kunne få dom for, at man er mistænkt – oven i købet med ganske vidtgående konsekvenser. Vi er i det hele taget ikke meget for rettighedsfrakendelse, og jeg vil i den forbindelse tilføje, at selv de rettighedsfrakendelser, som man havde med i straffelovstiltægget i 1945, ganske kort tid efter blev taget op til meget grundig revision, fordi man fandt, at der her var tale om en ganske uhensigtsmæssig tillægsstraf.

Så hvor ædelt også dette formål end er, vil vi ikke have sådan nogle konstruktioner i vores retspleje. Jeg er opmærksom på, at hr. Ole Espersen præciserede over for hr. Bjørn Elmquist, at der er tale om et beslutningsforslag, men der står jo ikke desto mindre i beslutningsforslaget det, som jeg lige har refereret her.

Vores konklusion er derfor, at vi er meget velvillige over for ideen i forslaget. Vi vil også gerne være med til at tale med socialdemokraterne om, hvordan den kan udformes, men der er især de to problemer, som jeg har nævnt her, og som vi vil have en løsning på, før vi kan medvirke til at gennemføre noget i den retning.

Poulsgaard (FP):

Når man skal vurdere dette forslag, er det ordet misbrug, der falder én i øjnene. Det er et følelsesladet emne, men vi er da alle sammen imod misbrug. Går man imidlertid ud i det pulserende liv og ser, hvordan tingene foregår, er der jo, som det også ganske rigtigt blev sagt af den konservative ordfører, mange ting, der gør, at det går skidt. Det kan være ulykkelige sammentræf, det kan være nogle fjollede lovpakker, vi har vedtaget herinde, det kan være mindre forretningsdygtighed, det kan være sygdom i familien, og det kan være tusind andre ting.

Og så har vi jo nogle aviser, der har specialiseret sig i at forfølge den slags ting, så vi får en pressehetz mod den pågældende virksomhed, og hvad enten virksomheden er skyldig eller uskyldig, så er den sigtede dømt på forhånd. De, der skal træffe afgørelsen, er måske folk, der sidder i gode og sikre stillinger, og som aldrig selv har været udsat for det pres, det kan være at skulle skrabe pengene sammen til lønningsdagen, termin og den slags ting.

Der er så mange ting, der taler imod det foreliggende beslutningsforslag, at vi under ingen omstændigheder kan støtte det.

Maisted (FD):

Der har af stort set alle tidligere ordførere været fremført har været fremført en række argumenter, der gik ud på, at retssikkerheden led skade, hvis man gennemførte sådan et beslutningsforslag, og jeg kan heller ikke rigtigt forstå, hvorfor man skulle gå hen og

[Maisted]

straffe en anden person, fordi man vil have ram på et menneske.

Forudsætningen for dette er jo, at man får dømt vedkommende for at have begået strafbare handlinger, og jeg tror, det er meget få mennesker, der slipper fra konkursrytteri og den slags ting, hvis de først er straffet og kigget ud i systemet, for så er der ikke mange, der vil handle med dem.

Jeg tror altså, at problemet er betydelig mindre, end man forestiller sig, og det væsentlige er som sagt, at tanken lyder rigtig, men den har ingen praktiske muligheder for at blive gennemført.

Ole Espersen (S):

Man kunne få det indtryk af nogle af indlæggene, at der var tale om et generelt forbud mod at udøve næringsvirksomhed i visse situationer. Det er der jo ikke tale om. Der er tale om, at vi foreslår, at man under visse forhold kan forhindres i at udøve erhvervsvirksomhed i selskabsform. En fisker, en landmand, en snedker osv., der driver sit eget personlige firma, vil vi naturligvis ikke drømme om at fratage retten til at udøve sin næring; det, der er tale om her, er misbrug af selskabsformen og ikke andet.

Jeg kan sige, da man så ofte også fra justitsministerens side – og med rette – henviser til nordisk retsenhed, at man i både Norge og Sverige har følt et så påtrængende behov for et forbud mod konkursrytteri, at det for længst er indført dér og, så vidt jeg erindrer, i hvert fald i Sverige af en borgerlig regering. Dér har man følt behovet, hvorefter man har gjort, hvad der var rimeligt at gøre, og det er vores opfattelse, at der også er et sådant behov her.

Jeg synes, hr. Flemming Hansen misforstod noget af sigtet, for der er jo ikke tale om at rydde ungsraven – eller var det hr. Bjørn Elmquist, der brugte det udtryk? Men det var i hvert fald en lignende betragtning, hr. Flemming Hansen var inde på. Der er tværtimod tale om, at vi ønsker at sørge for, at vi har et sundt erhvervsliv, hvis image ikke generes af dem, der misbruger selskabslovgivningen. Der er tale om, synes jeg, noget, som alle burde kunne være enige om, nemlig at de former for erhvervsvirksomhed, vi kan vælge at drive, herunder bl.a. især aktieselskabsformen og anpartsselskabsformen, kan

misbruges, fordi der ikke er personligt ansvar.

Det, der er tale om – for med det samme generelt at gå til retssikkerheden – er en slags suspension. Det er jo ikke usædvanligt, vil jeg sige specielt til hr. Lenger, at en person, der mistænkes for noget strafbart eller måske det, der er mindre, i en periode – og det kan så være indtil videre, det kan foreslået godt ændres til – suspenderes fra sin stilling, og når hr. Lenger netop fremhæver kapitalistens forhold til andre former for erhvervsudøvelse, synes jeg, at den sammenligning er rimelig. Det, der er tale om her, er netop en suspension.

Ministeren var i tvivl om, hvorvidt der virkelig var behov for en sådan lovgivning. Vi skriver jo, at konkursrytteriet desværre er mere udbredt, end man forestiller sig. Vi har ikke nogen statistik, og vi har heller ikke et klart billede af omfanget, men vi kender det fra mange fagforbund, hvis medlemmer gang på gang lider under at blive ansat i firmaer, hvor tanken blot var den at have en vis aktivitet et stykke tid og derefter holde op – med den skadevirkning, det har for de ansatte, og med den store økonomiske skadevirkning, det har for Lønmodtagernes Garantifond. Derfra ved vi, at konkursrytteriet er ganske udbredt.

Ministeren henviste nogle gange til det udvalg, jeg selv nedsatte, jeg tror, det var i 1981 eller i begyndelsen af 1982, og jeg har da også savnet oplysninger om, hvad der er sket i dette udvalg. Derfor spurgte jeg for et års tid siden, tror jeg det var, om ministeren ville bede udvalget vedrørende økonomisk kriminalitet om at afgive delbetænkning om konkursrytteri o.lign., og jeg spurgte også, hvordan ministeren i det hele taget ville tilrettelægge udvalgets arbejde med henblik på en snarlig færdiggørelse heraf, for jeg savnede også resultatet af dette udvalgs arbejde. Og når behovet føltes dengang, så føles det endnu mere nu, synes jeg, hvor der er gået adskillige år. Spørgsmålet blev gentaget den 25. november 1984, men så vidt jeg har kunnet få oplyst, har vi stadig ikke fået noget svar. Derfor må jeg for så vidt vende spørgsmålet om og spørge ministeren, hvorfor vi ikke har fået oplysninger om, hvad udvalget er nået frem til, specielt når det drejer sig om de ting, vi drøfter her i dag.

[Ole Espersen]

Ministeren spurgte, om almindelig udygtighed var nok til, at man skulle kunne frakendes retten til i en vis periode at drive virksomhed i selskabsform. Nej, selv om det som sagt kun er et beslutningsforslag, så tales der ikke om den, der ikke er dygtig nok. Der tales om den, der på uforsvarlig måde driver sin forretning, som af den grund er uskikket til at drive forretning i selskabsform, og hvor der selvfølgelig skal være mistanke om misbrug af selskabsformen. Den almindelige ukyndige, uerfarne, udygtige vil naturligvis ikke blive berørt af dette forslag.

I øvrigt vil jeg sige, at præcis det samme udtryk, nemlig mistanken om et kriminelt forhold i forbindelse med konkursen eller virksomheden, anvendes i den øvrige nordiske lovgivning, men som sagt er jeg opmærksom på, at der kan være nogle problemer i forbindelse med en nøjere formulering, og dem er vi meget interesserede i at drøfte i udvalget.

Jeg er glad for, at ministeren hjælper os ved nu at tage kontakt med formanden for det udvalg, som jeg refererede til, men jeg synes, at det spørgsmål, der blev stillet for mange måneder siden i retsudvalget, havde været en rimelig anledning til allerede dengang at tage denne kontakt.

Til hr. Flemming Hansen skal jeg i øvrigt kun sige, at jeg synes, det var en, skal vi sige almindelig politisk tale, der blev holdt om den forrige regerings økonomiske uuelighed, som det blev sagt. Men det er ikke den forrige regerings mangler, vi diskuterer her. Det er mangler hos dem, der driver selskaber, og som er ude af stand til at gøre det på en forsvarlig måde.

Jeg tror som sagt, at hr. Flemming Hansen har misforstået sigtet med vores forslag. Jeg kan ikke tænke mig, at der er nogen, der er interesseret i at beskytte misbrug af selskabslovgivningen, alene ud fra det, vi drøftede under den forrige sags behandling, nemlig hensynet til offentlige midler, og jeg har nævnt, hvor meget dette må formodes at koste Lønmodtagernes Garantifond. Alene af den grund synes jeg der må være interesse for forslaget.

Men som sagt: de processuelle garantier er vigtige. Jeg har noteret mig, at der med hensyn til sigtet: en forhindring af konkursrytteri, er et flertal til stede, og når det er tilfældet, skulle det være mærkeligt, om vi ikke i

udvalget, også under hensyntagen til anden nordisk lovgivning, kunne finde frem til en formulering, der er acceptabel i hvert fald for det samme flertal og måske for flere.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Det er hr. Ole Espersens sammenligning med den suspension, der finder sted i andre tilfælde, af folk, der er under mistanke for at have begået noget strafbart, som får mig på talerstolen. Jeg ville godt bede hr. Ole Espersen om at forklare det yderligere, for jeg kan ikke finde nogen forklaring på det i forslaget her. Tænker man sig, at der, hvis der – isoleret fra denne behandling ved skifteretten – er mistanke om en strafbar handling i forbindelse med en konkurs, under den straffesag, som så kører et andet sted, måske anlagt af det såkaldte bagmandspoliti, og hvor man finder frem til, at der ikke er noget grundlag for denne mistanke, og hvor vedkommende derfor frifindes, skal ske en genopretning og vedkommende ikendes en erstatning for den retlighedsfortabelse, som man uberettiget har idømt ham?

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Hvis en person har fået frataget retten til at drive virksomhed i selskabsform, baseret på en mistanke om en strafbar handling, og denne mistanke senere afvises, fordi der afsiges frifindende dom, er det klart, at det skal være således, at denne frakendelse af retten til at udøve erhverv, denne suspension, ophæves. Det må være helt åbenbart. Det er en af de ting, som skal præciseres, mener jeg, i et lovforslag, for så er selve grundlaget jo bortfaldet.

Når vi nævner dette med den strafbare handling og mistanken, som vi som sagt meget gerne vil være med til at præcisere, er det, fordi det sker som vi også har set det i en statistik, som retsudvalget har fået for et par dage siden fra statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet at en alvorlig straffesag nogle gange verserer i 2, 5, 6, 8, 12 år med ganske alvorlige mistanker, men hvor man af en eller anden grund ikke kan blive færdig, og da må det være således, at der er en mulighed for domstolene for i den perio-

[Ole Espersen]

de at suspendere den pågældendes ret til at drive erhvervsvirksomhed i selskabsform. Svaret er altså ja. Med hensyn til erstatning mener jeg, de almindelige regler om erstatning i retsplejeloven bør gælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 192:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven.

Af Korneliusen (S) m.fl.
(Fremsat 27/2 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Heller ikke dette er noget nyt emne. Genem de senere år har vi en hel del gange her i folketinget drøftet spørgsmålet om, hvorvidt man skulle afskaffe den såkaldte revselsesret. Jeg har, hver gang sagen har været til drøftelse, stærkt advaret imod at lovgive på dette område, fordi jeg mener, det vil være forkert, at myndighederne på denne måde blander sig i, hvorledes forældre griber de konfliktsituationer an, der nødvendigvis i alle hjem må opstå i forhold til børn. Jeg er også modstander af dette lovforslag, hvorefter myndighedsloven skal indeholde en særlig bestemmelse om, at den, der har forældremyndigheden, har pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling.

Ved de tidligere behandlinger af forslag om afskaffelse af denne revselsesret har jeg

sagt, at jeg personlig er imod, at børn overhovedet udsættes for legemlig afstraffelse, men jeg er samtidig meget stærkt imod, at det offentlige blander sig i familiens indre anliggender. Jeg mener ikke, at vi som lovgivere bør blande os i, hvorvidt forældre skal anvende andre opdragelsesmidler fremfor visse former for mild revselse i særlige situationer. Lovgivningen om forældre og børn bør begrænses mest muligt, og kun i de mere ekstreme situationer bør forældrenes valg af opdragelsesmiddel være et lovgivningsanliggende.

Jeg har også tidligere nævnt, at man i dag indfortolker en begrænsning i straffelovens § 244 om vold, således at visse former for legemlig afstraffelse af børn som led i opdragelsen ikke falder ind under bestemmelsens anvendelsesområde, og det betyder, at man ikke i disse tilfælde kan kriminalisere forholdet og altså ikke kan straffe.

Er det, man nu ønsker at ændre med forslaget, at man i straffelovens § 244 indfortolker en begrænsning, så man ikke kriminaliserer en revselse, der eventuelt har fundet sted?

Henvisningen i lovforslagets bemærkninger til, at straffelovens bestemmelser om legemskrænkelser og legemsbeskadigelse stadig væk er underkastet særlige fortolkninger, når det drejer sig om forældres vold mod deres børn, kan vel kun forstås sådan, at det er en udvidelse af det strafbares område, man ønsker, altså en kriminalisering af noget, man ikke har kriminaliseret før. Bemærkningen om, at voksne med loven i hånd kan foretage fysisk afstraffelse i familien, taler i samme retning.

Er det en udvidelse af det strafbares område, man ønsker at udvirke, vil jeg meget stærkt advare imod lovforslaget. Det er min opfattelse, at en kriminalisering slet ikke hjælper eller støtter de familier, der har vanskeligheder med opdragelsen af deres børn; tværtimod risikerer man at skabe øgede problemer for dem i form af risiko for anmeldelse og eventuel domfældelse.

Hvis det ikke er en kriminalisering, man ønsker, hvad er det så? Tror de, der har fremsat dette forslag, at man ved en sådan programerklæring i lovsform kan påvirke de voksnes holdning til børn i retning af at undgå vold? Det tror jeg i hvert fald ikke.

Jeg synes i øvrigt, det ville være uheldigt, om vi fyldte f.eks. vor familieretlige lovgiv-